

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Informacja sygnałna

Data opracowania - grudzień 2004 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl
tel. (0-12) 415-38-84

Internet: <http://www.stat.gov.pl/urzedy/krak>

Nr 22

RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W LATACH 2000–2003

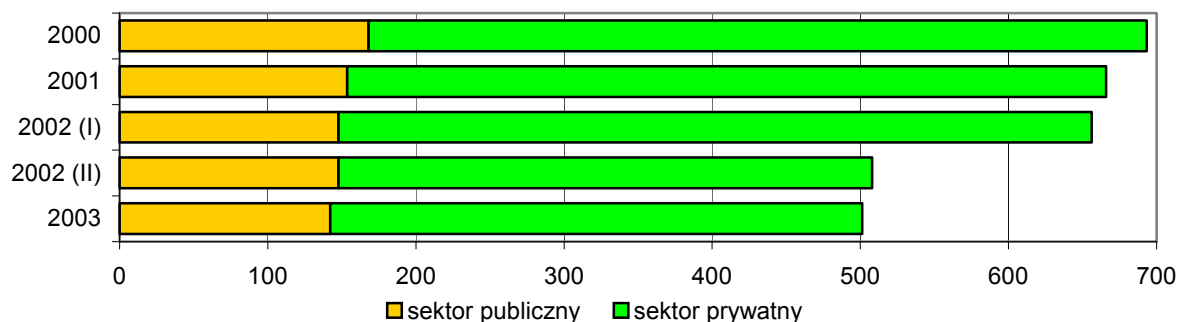
W województwie małopolskim w końcu 2003 r. na obszarze 15190 km² zamieszkiwało 3,3 mln mieszkańców (8,5% ludności Polski), wśród których 2,0 mln (61,7%) stanowiły osoby w wieku produkcyjnym.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności wykazały, że w 2003 r. (przeciętnie) wśród osób w wieku 15 lat i więcej było 56,6% osób aktywnych zawodowo, czyli osób pracujących bądź poszukujących pracy. Współczynnik aktywności zawodowej był wyższy wśród mężczyzn (63,2%) niż kobiet (50,7%). Z kolei w miastach wynosił 53,3%, a na wsi 60,2%. Udział osób pracujących w liczbie osób zawodowo aktywnych wyniósł 82%, a w konsekwencji stopa bezrobocia — 18%. Wśród aktywnych zawodowo 95% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym.

W 2003 r. udział biernych zawodowo wyniósł 43,4% ludności w wieku 15 lat i więcej. W populacji biernych zawodowo przeważały kobiety (ok. 60%), a ze względu na miejsce zamieszkania — mieszkający w miastach (ok. 56%). Ponad 52% biernych zawodowo stanowiły osoby, które już zakończyły okres aktywności zawodowej, tj. w wieku 55 i więcej lat. Odsetek młodzieży (w wieku 15–24 lat), która jeszcze nie weszła na rynek pracy, głównie z powodu nauki w szkołach dziennych, w ciągu 4 lat wzrastał i w 2003 r. wynosił ponad 28% biernych zawodowo.

Pracujący w gospodarce narodowej na 1000 osób w wieku produkcyjnym w latach 2000–2003

Stan w dniu 31 XII

W końcu grudnia 2003 r. w gospodarce narodowej województwa pracowało 1006,6 tys. osób. W końcu roku 2000 liczba pracujących wynosiła 1334,2 tys. Trzeba jednak mieć na względzie, że dane te nie są porównywalne ze względu na sposób liczenia pracujących w rolnictwie indywidualnym — w latach 2000–2002 (I) szacowanych na podstawie wyników PSR przeprowadzonego w 1996 r., a w latach 2002 (II)–2003 — przy uwzględnieniu wyników PSR przeprowadzonego w 2002 r.

Najwięcej osób pracowało w przemyśle (21%), a w pracę w rolnictwie indywidualnym zaangażowanych było 18% pracujących. Blisko połowę ogólnej liczby pracujących w województwie

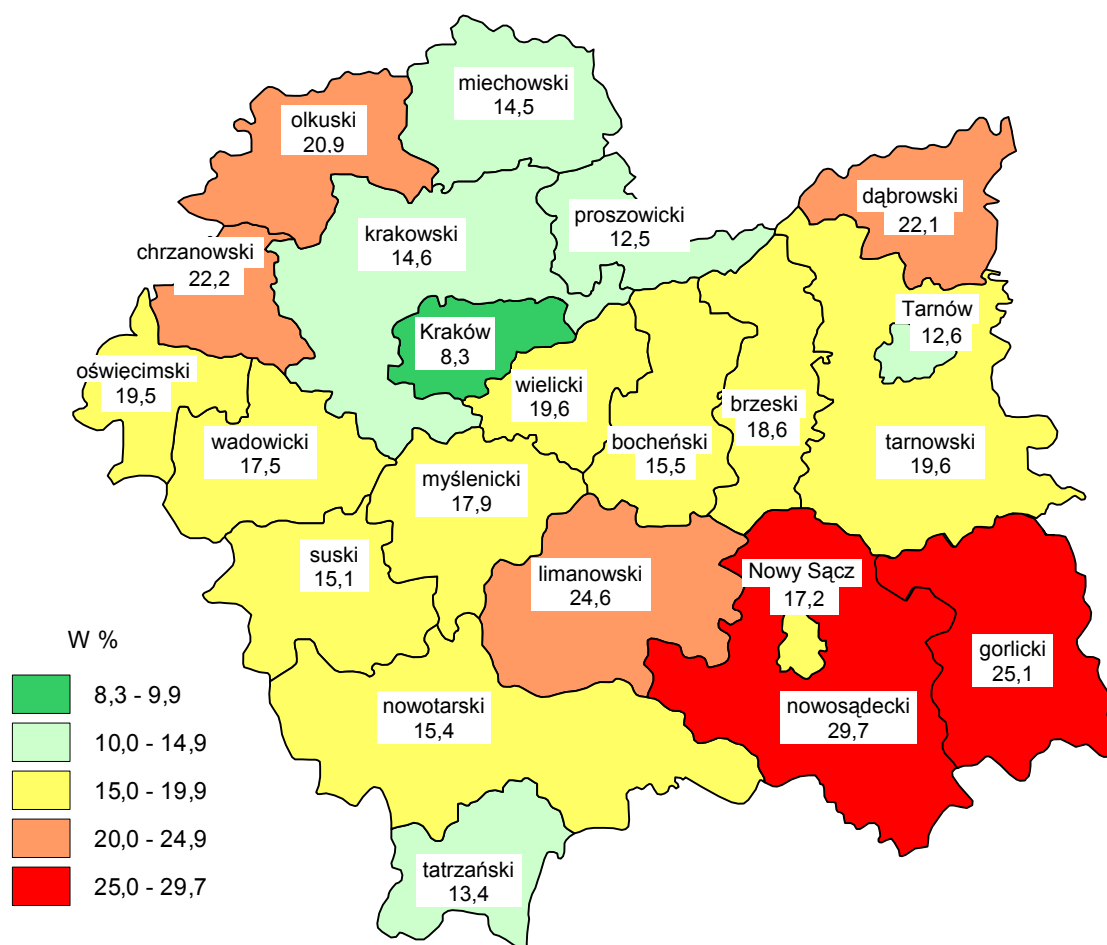
stanowiły kobiety. Charakterystyczny był wysoki i rosnący udział kobiet wśród pracujących w sektorze publicznym; od 57,1% w roku 2000 do 59,1% w końcu roku 2003. Populację pracujących w końcu 2003 r. w większości (70,5%) tworzyli zatrudnieni na podstawie stosunku pracy. Właściciele, współwłaściciele oraz pomagający członkowie rodzin stanowili 29,0% ogólnej liczby pracujących. Udział osób wykonujących pracę nakładczą oraz agentów był marginalny.

W końcu 2003 r. w urzędach pracy województwa małopolskiego zarejestrowanych było 208,0 tys. bezrobotnych, w tym 51,6% kobiet. Przeważającą część populacji bezrobotnych stanowili mieszkańcy wsi (53,9%).

W końcu 2003 r. w województwie małopolskim stopa bezrobocia wyniosła 16,0%. Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła na terenie powiatu nowosądeckiego, zaś najniższa — w mieście Kraków.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2003 r.

Stan w dniu 31 XII

W latach 2000–2003 malał odsetek bezrobotnych absolwentów wśród zarejestrowanych w urzędach pracy (z 8,5% w 2000 r. do 6,7% w 2003 r.). W rejestrach urzędów pracy najmniej liczną grupą były osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (w końcu 2003 r. — 4,8%). Odsetek ten z roku na rok wzrastał (przeciętnie o 0,6 punktu procentowego). Zmniejszał się natomiast udział najliczniejszej grupy bezrobotnych (w końcu 2003 r. — 39,3%), czyli osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe (przeciętnie o 0,9 punktu procentowego w ciągu roku).

Biorąc pod uwagę wiek osób rejestrujących się w urzędach pracy można było zauważyć, że największy odsetek stanowiły osoby w wieku do 24 lat (w 2003 r. — 30,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych; udział ten zmalał w stosunku do 2000 r. o 5,4 punktu procentowego). W pozostałych przedziałach wiekowych odsetek bezrobotnych malał wraz ze wzrostem wieku.

Obserwując sytuację panującą na rynku pracy można przypuszczać, że przedsiębiorstwa nie powinny mieć trudności z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Jednakże w rzeczywistości było nieco inaczej. W 2003 r. ponad 20% ankietowanych podmiotów uskarżało się na niedobór kadr o odpowiednich umiejętnościach. Najbardziej brakowało robotników wykwalifikowanych, szczególnie w przedsiębiorstwach „Przetwórstwa przemysłowego” oraz „Budownictwa”. Brakowało także osób ze znajomością języków obcych oraz specjalistów w dziedzinie marketingu. W tym względzie zapotrzebowanie zgłaszały głównie podmioty działające w sekcjach: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel i naprawy” oraz „Budownictwo”

Istotną sprawą w kontekście popytu na pracę był fakt tworzenia nowych miejsc pracy. W okresie od stycznia do listopada 2003 r. utworzono 11,3 tys. nowych miejsc pracy w 945 przedsiębiorstwach (20,7% ogółu badanych przedsiębiorstw).

Kluczowe znaczenie na rynku pracy ma liczba wolnych miejsc pracy. W końcu listopada 2003 r. w województwie małopolskim w dyspozycji 368 podmiotów było 1,4 tys. wolnych miejsc pracy (ponad 5% wolnych miejsc pracy w kraju). Największą ich liczbę oferowały przedsiębiorstwa działające w zakresie „Przetwórstwa przemysłowego” oraz „Handlu i napraw”.

Tematyka warunków pracy bezpośrednio związana jest z rynkiem pracy. Warunki pracy to zagadnienie ważne z punktu widzenia zdrowia społeczeństwa oraz realizacji zobowiązań pracodawców do zapewnienia odpowiednich warunków pracy zgodnych z obowiązującymi normami. Spośród osób objętych badaniem (liczonych jeden raz w grupie czynnika przeważającego), 36,0 tys. (9,0%) pracowało w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy, z uciążliwością pracy lub czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi. W porównaniu do 2000 r. liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się o 14,2 tys. osób (o 28,3%).

Jednym z ważnych czynników wpływających na wzrost wydajności pracy jest właściwe wykorzystanie czasu pracy. W 2003 r. w strukturze opłaconego czasu pracy w przeliczeniu na 1 zatrudnionego czas przepracowany stanowił 87,1%. Na czas przepracowany w godzinach normalnych, czyli podczas obowiązującego czasu pracy, przypadało 85,0% czasu opłaconego, a godziny nadliczbowe (przepracowane w czasie przekraczającym obowiązujące godziny pracy oraz godziny przepracowane w niedziele i święta, o ile nie przysługują za nie dni wolne od pracy) stanowiły niewielki odsetek — 2,0%. Udział godzin nadliczbowych w czasie opłaconym ogółem wśród pracowników zatrudnionych na stanowiskach nierobotniczych wyniósł 2,2% i był o 0,3 punktu procentowego wyższy niż na stanowiskach robotniczych (1,9%).

Najwięcej czasu w godzinach nadliczbowych w 2003 r. przepracowali — z punktu widzenia rodzaju działalności podmiotów objętych badaniem — zatrudnieni w sekcji „Górnictwo i kopalnictwo” (5,6% czasu opłaconego w przeliczeniu na jednego zatrudnionego) oraz „Edukacja” (5,4%).

W 2003 r. w zakładach pracy położonych na terenie województwa małopolskiego zgłoszono 5337 wypadków przy pracy i wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy, w których zostało poszkodowanych 5395 osób., w tym prawie 60% w sektorze prywatnym. Współczynnik wypadkowości, czyli liczba wypadków na 1000 pracujących, wyniósł 6,52.

W 2003 r. najczęściej wypadkom ulegały osoby w wieku 25–29 lat (15,1% ogółu poszkodowanych) oraz w wieku 45–49 lat (15,0%). Ze względu na staż pracy najliczniejszą grupę poszkodowanych stanowili pracownicy pracujący 1 rok i mniej, natomiast najrzadziej wypadkom ulegali pracujący 4–5 lat. Na skutek wypadków w 2003 r. śmierć poniosło 30 osób. Najwięcej wypadków śmiertelnych odnotowanych było w sekcji „Budownictwo”.

Koszty pracy obejmują sumę wynagrodzeń i pozostałych wydatków ponoszonych przez pracodawcę na rzecz pozyskania, wykorzystania, utrzymania i doskonalenia zasobów pracy. Stanowią one ważny parametr decyzyjny w zakresie przepływu kapitału (inwestycji), a tym samym wywierają istotny wpływ na sytuację na rynku pracy.

Koszty pracy w Małopolsce w 2000 r. w przeliczeniu na: 1 zatrudnionego (przeciętnie miesięcznie) wynosiły 2376,22 zł, na 1 godzinę opłaconą — 14,51 zł, zaś na 1 godzinę przepracowaną — 16,59 zł. W stosunku do kosztów pracy na 1 zatrudnionego obliczonego dla kraju, koszty pracy w województwie małopolskim były niższe o 9,4%. W kosztach pracy poniesionych przez podmioty województwa małopolskiego, 99,6% stanowiły wynagrodzenia oraz świadczenia zaliczone w ciężar kosztów jednostki, a wśród nich największy udział miały wynagrodzenia osobowe. Podstawowym składnikiem wynagrodzeń osobowych były wynagrodzenia zasadnicze.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w województwie w 2003 roku w całej gospodarce wynosiło 2000,61 zł i było niższe od średniego krajowego o 184,41 zł. Lepiej wynagradzani byli pracownicy sektora publicznego. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie tego sektora stanowiło 119,0% przeciętnego wynagrodzenia, jakie osiągnęli pracownicy sektora prywatnego.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń w 2003 r. wynosiła 641,8 tys. osób i stanowiła 8,6% ich ogólnej liczby w kraju (w 2000 r. — 8,9%). Odsetek emerytów i rencistów pobierających świadczenia z KRUS był nieco niższy i ukształtował się na poziomie 7,5% (w roku 2000 — 7,6%). W latach 2000–2003 w Małopolsce odnotowano spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń (o 4,6%) jak i z KRUS (o 8,2%).

Podstawowe dane o rynku pracy w województwie małopolskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2000	2001	2002	2003
Aktywność ekonomiczna ludności^a w wieku 15 lat i więcej:					
Współczynnik aktywności zawodowej	%	57,7	57,9	56,6	56,6
Wskaźnik zatrudnienia	%	51,0	50,3	47,5	46,4
Stopa bezrobocia	%	11,7	13,1	16,2	18,0
Pracujący^b (stan w dniu 31 XII)	tys.	1334,2	1298,5	1297,3 1004,3	1006,6
w tym:					
Przemysł	tys.	230,7	217,3	213,6	213,1
w tym Przetwórstwo przemysłowe	tys.	202,1	188,5	185,6	186,4
Budownictwo	tys.	71,8	65,0	59,9	58,0
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)	tys.	185,2	213,1	208,2	208,0
w tym kobiety	tys.	103,4	113,7	107,4	107,4
w tym długotrwale bezrobotni	tys.	82,4	100,9	102,6	106,6
w tym w wieku do 25 lat	tys.	66,6	72,9	67,2	63,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c (stan w dniu 31 XII)	%	12,2	14,1	13,8	<u>13,8</u> 16,0
Oferty pracy (stan w dniu 31 XII)	szt	283	335	706	1251
Wypadki przy pracy	tys.	5,6	5,2	4,6	5,3
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	tys.	5,7	5,2	4,7	5,4
Wskaźnik wypadkowości	osoba	6,34	6,17	5,68	6,52
Średni koszt odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy	zł	2486,17	2758,44	3167,34	2029,78
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej	zł	1744,42	1867,35	1932,26	2000,61
w tym:					
Przemysł.....	zł	1823,86	1925,97	1998,86	2033,68
w tym Przetwórstwo przemysłowe	zł	1750,01	1853,02	1917,17	1931,03
Budownictwo	zł	1595,86	1603,85	1623,00	1666,26

a Według BAEL; przeciętne w roku. **b** Dla lat 2000–2001 oraz roku 2002 (licznik) — z uwzględnieniem wyników PSR 1996; dla roku 2002 (mianownik) i 2003 — z uwzględnieniem wyników PSR 2002. **c** W 2003 r. w mianowniku dane zweryfikowane na podstawie spisów NSP i PSR 2002.

Opracowanie: Maria Janczy, Monika Lis — Urząd Statystyczny w Krakowie Oddział w Limanowej.